

Fiatal gazdák és generációváltás

Gyakorlati útmutató szaktanácsadók számára

A mezőgazdaság következő generációjának támogatása

Készült a „Fiatal gazdák és generációváltás: A változás támogatása” című szakmai műhely alapján

12. EUFRAS • 65. IALB • 15. SEASN Konferencia 2026

Radenci, Szlovénia

MIÉRT FONTOS EZ?

FŐBB TÉNYEK

- Az EU gazdálkodóinak átlagéletkora 57 év.
- Az uniós gazdaságvezetőknek mindössze 11%-a fiatalabb 40 évesnél.
- A generációváltás az európai mezőgazdaság egyik legnagyobb kihívása. (Forrás: CEJA, Eurostat.)

AZ EURÓPAI MEZŐGAZDASÁG FORDULÓPONTHOZ ÉRKEZETT

Európa mezőgazdasági társadalma öregszik, miközben egyre kevesebb fiatal választja a gazdálkodást. Sok gazdálkodó családnak kell döntenie gazdasága és közössége jövőjéről.

A generációváltás nemcsak a föld és a tulajdon átadásáról szól. Ugyanilyen fontos a lehetőségek megteremtése, a bizalom építése és a következő generáció jövőképének erősítése.

A fiatal gazdák támogatása kulcsfontosságú az európai mezőgazdaság jövője szempontjából.

A FIATAL GAZDÁKNAK TÖBBRE VAN SZÜKSÉGÜK, MINT EGY GAZDASÁGRA

Szükségük van:

- támogató közösségre és szakmai kapcsolatokra
- tudásra és készségekre
- önbizalomra az újításhoz
- lehetőségekre és jövőképre

MIÉRT FONTOS A SZAKTANÁCSADÓK SZEREPE?

A szaktanácsadók egyre nagyobb szerepet vállalnak:

- a mezőgazdaságba belépő fiatalok támogatásában
- a generációváltás megtervezésének segítésében
- a bizonytalanság gyakorlati lépésekké alakításában
- a lehetőségekhez és szakmai hálózatokhoz vezető kapcsolatok építésében

A generációváltás nem csupán egy gazdaság átadásáról szól.
A következő generáció jövőjének megteremtéséről is.

EGY GAZDASÁG. HÁROM NÉZŐPONT.

A GENERÁCIÓVÁLTÁS MEGÉRTÉSE VALÓS ÉLETHELYZETEKEN KERESZTÜL

Minden gazdaság története egyedi, de sok kihívás közös. A fiatal gazdák, a szaktanácsadók és a gazdálkodó családok gyakran másként látják ugyanazt a helyzetet. Szakmai műhelyünk ezt egy egyszerű megközelítéssel mutatta be:

MIÉRT ÉRDEMES TÖBB NÉZŐPONTBÓL VIZSGÁLNI A HELYZETET?

A szakmai oldal

- Föld és vagyonelemek
- Gazdaságátadás
- Szakpolitikák és támogatások
- Tulajdon és vállalkozás

Az emberi oldal

- Emberek és kapcsolatok
- Kommunikáció és bizalom
- Identitás és elvárások
- Lehetőségek és jövőkép

MINDEN GAZDASÁG TÖRTÉNETE EGYEDI. MINDEN NÉZŐPONT MÁST MUTAT.

A szakmai műhely három valós élethelyzeten keresztül mutatta be a generációváltás kihívásait és a szaktanácsadók szerepét.

Egyetlen nézőpont sem mutatja meg a teljes képet. Minden változás mögött eltérő remények, aggodalmak és elvárások húzódnak meg.

ISMERJÜK MEG A TÖRTÉNET SZEREPLŐIT!

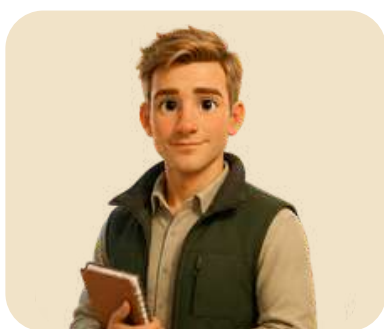
**A FIATAL
GAZDA**

„Hogyan építhetek jövőt a mezőgazdaságban úgy, hogy közben bizonyítsak és megtaláljam a saját utamat?”

Péter eredetileg nem készült gazdának. Akkor tért vissza a családi gyümölcsösbe, amikor a gazdaság jövője bizonytalanná vált. Vezetői szerepbe került, ahol egyszerre kellett tanulnia, elnyernie mások bizalmát és megtalálnia a helyét, miközben új ötleteket és korszerűbb munkamódszereket vezetett be.

Kulcstémák:

Felelősség • Innováció • Identitás • Elvárások

**A FIATAL
SZAKTANÁCSADÓ**

„Hogyan segíthetem az embereket a nehéz beszélgetések és a változás során?”

Tamás szorosan együtt dolgozik olyan gazdálkodó családokkal, amelyek bizonytalansággal és változásokkal néznek szembe. Munkája jóval túlmutat a szakmai tanácsadáson: egyre inkább a kommunikációról, a párbeszéd támogatásáról és arról szól, hogyan juthatnak el a nehéz helyzetektől a közös megoldásokig.

Kulcstémák:

Kommunikáció • Párbeszéd • Koordináció • Útmutatás

**A TAPASZTALT
SZAKTANÁCSADÓ**

„Hogyan teremthetjük meg a sikeres generációváltás feltételeit?”

Tibor sokéves tapasztalattal támogatja a gazdálkodó családokat és a szaktanácsadási rendszereket. A generációváltást nem csupán jogi vagy gazdasági folyamatként látja, hanem hosszú távú emberi átmenetként, amely bizalmat, tudatos tervezést és a jövőbe vetett hitet igényel.

Kulcstémák:

Stratégia • Rendszerszemlélet • Megújulás • Tervezés

**Ugyanaz a helyzet egészen másként látszik
attól függően, honnan nézzük.**

KIHÍVÁSOK A GYAKORLATBAN

MINDEN ÁTMENET MÖGÖTT GYAKORLATI ÉS MÉLYEN EMBERI KIHÍVÁSOK ÁLLNAK

Ezek a kihívások ritkán csupán technikai, jogi vagy pénzügyi természetűek. Ugyanennyire szólnak a kommunikációról, a bizalomról, az identitásról és a közös jövőkép kialakításáról.

A változás támogatásához nem elég magát a gazdaságot megérteni: azokat az embereket is ismernünk kell, akik mögötte állnak.

A FIATAL GAZDÁK KIHÍVÁSAI

- A földhöz és a finanszírozáshoz való hozzáférés
- A bizalom és a szakmai hitelesség megteremtése
- Az innováció és a hagyományok közötti egyensúly megtalálása
- Korlátozott szakmai kapcsolatok és mentorálási lehetőségek
- Bizonytalanság a jövőt illetően
- Felelősségvállalás fiatalon

A SZAKTANÁCSADÓK KIHÍVÁSAI

- Túl későn kapcsolódnak be a folyamatba
- Az érzelmek és a családi dinamika kezelése
- Az objektivitás és a személyes bevonódás egyensúlyának megtalálása
- Annak felismerése, mikor szükséges más szakember bevonása
- A változás támogatása anélkül, hogy kész megoldásokat erőltetnének
- Az eltérő elvárások összehangolása

A GENERÁCIÓVÁLTÁS KIHÍVÁSAI

- A tervezés és a döntések halogatása
- Nehéz családi beszélgetések
- Eltérő generációs elvárások
- A szerep átadásától való félelem
- Nem egyértelmű szerepek és felelősségi körök
- Közös jövőkép hiánya

A legnagyobb kihívást gyakran nem a megoldások,
hanem a párbeszéd hiánya jelenti.

JOBBS BESZÉLGETÉSEK ÉS DÖNTÉSEK

KÉRDÉSEK, AMELYEKET A SZAKTANÁCSADÓ FELTEHET

A jó tanácsadás gyakran egy jól feltett kérdéssel kezdődik. Az alábbi kérdések segíthetnek feltárni a kihívásokat, ösztönözni a párbeszédet és megtalálni a gyakorlati következő lépéseket.

Ritkán létezik egyetlen jó válasz. A szaktanácsadó segít új nézőpontokat megnyitni és elindítani a párbeszédet.

A HELYZET FELTÉRKÉPEZÉSE

- Mi jelenti a legnagyobb kihívást a fiatal gazda számára?
- Miről nem esik soha szó?
- Kinek van most a legnagyobb szüksége támogatásra?
- Mi lehet az első előrelépés?
- Mit jelentene a siker öt év múlva?

A LEHETŐSÉGEK FELTÁRÁSA

- Mi működik már most is jól?
- Milyen erősségekre lehet építeni?
- Milyen lehetőségeket nem használtak még ki?
- Kit lenne érdemes még bevonni a beszélgetésbe?
- Mi az az egy kis lépés, amelyet akár már ma meg lehet tenni?

GONDOLATÉBRESZTŐ KÉRDÉSEK

- Minden érintett hangja valóban hallatszik?
- Egyértelműek az elvárások?
- Van közös jövőkép?
- Mi történik, ha semmi sem változik?

A jó tanácsadás gyakran nem a kész válaszokról, hanem a megfelelő kérdések feltevéséről szól.

A SZAKTANÁCSADÓ SZEREPE

GYAKORLATI TANÁCSOK

A fiatal gazdák és a generációváltás támogatása nem arról szól, hogy minden választ ismerjünk. Hanem arról, hogy segítsük az embereket a továbblépésben.

✓ **Segítse a párbeszédet!**

Teremtse biztonságos teret, ahol minden érintett véleménye meghallgatásra talál.

✓ **Tervezzen időben!**

Ösztönözze a családokat, hogy még a problémák előtt kezdjenek a jövőről beszélni.

✓ **Építsen bizalmat!**

Segítse a nyílt kommunikációt és a reális elvárások kialakítását.

✓ **Nyisson új lehetőségeket!**

Kapcsolja össze az érintetteket képzésekkel, szakmai hálózatokkal és támogatásokkal.

✓ **Bontsa lépésekre a kihívásokat!**

Segítsen a bonyolult helyzeteket kezelhető feladatokra bontani.

✓ **Kísérje a változást!**

Segítse az embereket a bizonytalanságtól a döntésekig.

SZEREPEK

- Párbeszéd támogatása
- Tájékoztatás
- Kapcsolatépítés
- Jó kérdések feltevése
- Koordináció
- Gondolkodásra ösztönzés

HATÁROK

- Dönteni a család helyett
- Minden konfliktust megoldani
- Más szakembert helyettesíteni
- Változást kikényszeríteni
- Sikert garantálni
- Átvállalni a döntéseket

A jó szaktanácsadó sem tud minden kérdésre választ adni –
a fontos beszélgetések elindítását segíti.

JÖVŐKÉP

MI AD OKOT BIZAKODÁSRA A FIATAL GAZDÁK ÉS A GENERÁCIÓVÁLTÁS KAPCSÁN?

- A fiatalok új szemlélettel érkeznek a mezőgazdaságba.
- Egyre több család kezdi el időben a generációváltás tervezését.
- A szaktanácsadók egyre inkább az embereket támogatják.
- Erősödik az együttműködés és a tudásmegosztás.
- Egyre többen ismerik fel a generációváltás jelentőségét.

ZÁRÓ GONDOLAT

A fiatal gazdáknak többre van szükségük, mint egy gazdaságra.

Lehetőségekre, támogatásra, bizalomra és olyan jövőre, amelyben hisznek. A generációváltás hosszú folyamat. A szaktanácsadók nem tudnak minden kihívást megoldani, de sokat tehetnek azért, hogy megszülessenek a fontos beszélgetések, megalapozott döntések szülessenek, és sikeres legyen az átmenet.

A KIADVÁNYRÓL

Ez a gyakorlati útmutató a „Fiatal gazdák és generációváltás: A változás támogatása” című szakmai műhely eredményeként készült, amelyet a 12. EUFRAS, 65. IALB és 15. SEASN Konferencia keretében rendeztek meg 2026-ban, a szlovéniai Radenciben. A kiadvány a workshop résztvevői által megosztott gyakorlati tapasztalatokat és szakmai gondolatokat foglalja össze.

Bátorítjuk a szaktanácsadókat, oktatókat és agrárszakmai szervezeteket, hogy az útmutatót oktatási és szaktanácsadási célokra használják, megosszák és terjesszék, a workshop és a szerzők megfelelő feltüntetésével.

A workshop kidolgozói és vezetői:

Pardavi Laura • Gazda Kontroll Kft.

Jakab Ágnes • Magyar KAP Hálózat – Zöld Támogató Egység

Juan Pedro Romero Trueba • Spanyol Mezőgazdasági, Halászati és Élelmiszerügyi Minisztérium

Köszönjük minden résztvevőnek, hogy tapasztalataikkal és gondolataikkal hozzájárultak ehhez az útmutatóhoz!